

Sygn. akt

III AUa 232/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **8 lipca 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera SSA Alicja Podczaska (spr.)
	Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **8 lipca 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **B. W. z udziałem zainteresowanych:**

J. K. , G. K. oraz (...) S. W.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne
na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **19 grudnia 2014 r.** sygn. akt **IV U 2492/14**

I. **oddala apelację ,**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawczyni B. W. kwotę 120 zł (słownie: sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym .**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.stwierdził nieważność warunków umowy o pracę zawartej w dniu 3 marca 2014 r. pomiędzy B. W.a spółką (...)w części dotyczącej ustalonego wynagrodzenia przysługującego od dnia 18 grudnia 2013 r. w kwocie 6.500,00 zł oraz ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne dla B. W.z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/1 etatu u płatnika (...): od 18 grudnia 2013 r. w kwocie odpowiadającej minimalnemu wynagrodzeniu.

W podstawie prawnej decyzji Zakład powołał przepisy art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1, art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442, ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że B. W.została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) od dnia 18 grudnia 2013 r. Płatnik składek złożył za wnioskodawczynię miesięczne raporty rozliczeniowe, to jest za miesiąc grudzień 2013 r. ze wskazaną podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 2.200zł, za miesiąc styczeń 2014 r. - w kwocie 3.850 zł oraz za miesiąc luty 2014r. w kwocie 4.033, 33 zł. Ponadto za okres od 21 lutego 2014 r. do 25 marca 2014 r. pracodawca wypłacił w/w wynagrodzenie za czas choroby, od dnia 26 lutego 2014 r. do dnia 1 sierpnia 2014 r. B. W.pobierała zasiłek chorobowy wypłacony przez ZUS, a od dnia 2 sierpnia 2014 r. otrzymuje zasiłek macierzyński.

Zdaniem organu rentowego, fakt zawarcia pomiędzy B. W.a firmą (...) umowy o pracę na czas określony – od dnia 18 grudnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierownik biura, specjalista ds. turystyki z wynagrodzeniem 6.500 zł, a także brak zatrudnienia nowego pracownika na czas długotrwałej nieobecności w/w osoby w pracy oraz okoliczność, że spółka zatrudnia jeszcze jednego pracownika z wynagrodzeniem znacznie niższym od nowozatrudnionej B. W.świadczy o zawarciu przez strony umowy o pracę celem wyłudzenia świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Tym samym postanowienia umowy w zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia należy ocenić jako nieważne przez istnienie zamiaru obejścia prawa albo przez swą sprzeczność z zasadami współżycia społecznego, jako że wysokość ta nie nosiła cechy ekwiwalentności do zakresu i czasokresu wykonywanej pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawczyni B. W., reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, domagała się jej uchylenia i umorzenia postępowania w przedmiotowej sprawie oraz o zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania.

Wnioskodawczyni zarzuciła, że zakwestionowanie przez ZUS wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne jest bezzasadne, gdyż kontrola przeprowadzana przez organ rentowy nie wykazała żadnych nieprawidłowości w zatrudnieniu, organ nie zakwestionował samej umowy o pracę, a na wysokość wynagrodzenia miały wpływ nie tylko zakres i rodzaj obowiązków, ale również posiadane wykształcenie i kwalifikacje oraz zajmowane stanowisko, z którym związana jest większa odpowiedzialność. Zdaniem wnioskodawczyni, ZUS nie wykazał żadnej podstawy uzasadniającej ustalenie jej wynagrodzenia na najniższym poziomie obowiązującym w danym roku kalendarzowym.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

W piśmie procesowym z dnia 8 grudnia 2014 r. wnioskodawczyni po raz kolejny ustosunkowała się do twierdzeń i zarzutów organu rentowego, podtrzymując dotychczas prezentowane stanowisko.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie po rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014r., sygn. akt IV U 2492/14 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził brak podstaw do uznania nieważności warunków umowy o pracę zawartej w dniu 18 grudnia 2013 r. pomiędzy B. W.a(...). w R.w zakresie ustalonego wynagrodzenia na kwotę 6 500 zł i ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne dla B. W.z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/1 etatu u płatnika: (...) w kwocie odpowiadającej

wynagrodzeniu wskazanemu w umowie o pracę, tj. 6 500 zł oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz wnioskodawczyni B. W. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawczyni B. W. została zatrudniona w (...) w R. od 18 grudnia 2013 r. jako kierownik biura, specjalista do spraw turystyki w wymiarze pełnego etatu, za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 6 500 zł. Umowa została zawarta na czas określony do 31 grudnia 2015 r. Wspólnikami spółki cywilnej byli G. K., J. K. i S. W. - mąż wnioskodawczyni.

Sąd Okręgowy ustalił, że wspólnicy poszukiwali osoby, która poprowadziłaby biuro gdyż sami chcieli zająć się jeszcze inną działalnością. Nadto J. K. z uwagi na chorobę dziecka zmuszona była poświęcić mu większą ilość czasu. Poszukiwali osoby z doświadczeniem w branży usług turystycznych, osoby zaufanej. B. W. natomiast zainteresowana była podjęciem zatrudnienia gdyż dziecko, nad którym dotychczas sprawowała opiekę rozpoczęło naukę przedszkolną. W/w posiadała wyższe wykształcenie o kierunku turystyka i rekreacja oraz kilkuletnie doświadczenie zdobyte w trakcie zatrudnienia w biurze turystycznym (...). Ukończyła specjalistyczne szkolenie z zakresu obsługi ruchu turystycznego oraz kurs języka angielskiego. Ponieważ wspólnicy nie znaleźli innej osoby zainteresowanej zatrudnieniem i spełniającej jednocześnie ich oczekiwania, zdecydowali się zatrudnić wnioskodawczynię. Zaproponowali jej umowę terminową, gdyż niedługo działające biuro ciągle jeszcze się rozwijało oraz wynagrodzenie w wysokości średniej obowiązującej na rynku dla stanowiska kierownika biura.

W dalszej kolejności Sąd pierwszej instancji ustalił zakres obowiązków wnioskodawczyni na zajmowanym stanowisku wskazując, iż do jej obowiązków należała między innymi kompleksowa obsługa klientów z zakresu rezerwacji i sprzedaży imprez turystycznych, udział w negocjacjach i utrzymywaniu kontaktów z kontrahentami i pozyskiwaniu nowych klientów, promowanie biura, planowanie, organizowanie i nadzór nad pracą podległych pracowników biura, przygotowywanie wewnętrznych aktów prawnych a to zarządzeń, poleceń służbowych, pism do stosownych urzędów, aktualizacja ofert a także prowadzenie dokumentacji biurowej, fakturowanie, współpraca z księgowością, uczestniczenie w spotkaniach zarządu.

Według ustaleń Sądu pierwszej instancji wnioskodawczyni podjęła wykonywanie swoich obowiązków. Powyższe czynności wykonywała w biurze firmy w R. przy ul. (...) w godzinach od 9.00 do 18.00. Zdarzało się jednak, że po godzinach w biurze pracowała także w domu, niekiedy też zdarzały się wyjazdy do klientów po godzinach pracy biura. Przełożonymi w/w byli J. K. i S. K., którzy poprzez wgląd do poczty e-mailowej wnioskodawczyni sprawowali kontrolę jej pracy, rozliczali dzienną sprzedaż. Po zalogowaniu do systemu sprzedażowego mieli wiedzę odnośnie dziennego obrotu i wgląd do wstępnych rezerwacji.

Wnioskodawczyni wykonywała pracę do 20 lutego 2014 r. Za okres od 21 lutego 2014 r. do 25 marca 2014 r. pracodawca wypłacił w/w wynagrodzenie za czas choroby, od 26 lutego 2014 r. do 1 sierpnia 2014 r. B. W. pobierała zasiłek chorobowy, a od 2 sierpnia 2014 r. zasiłek macierzyński. Wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży, w dniu (...)

Na czas nieobecności B. W. w pracy nie zatrudniono nowego pracownika. Jej dotychczasowe obowiązki przejęli wspólnicy.

Sąd Okręgowy ustalił także, że biurze zatrudniona jest jeszcze do obsługi klientów M. W.. Wynagrodzenie jakie otrzymuje wynosi niecałe 2 000 zł brutto. Dodatkowo jednak pracodawca pokrywa koszty jej szkolenia poza granicą 2 – 3 razy w ciągu roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego na okoliczność obowiązków pracowniczych B. W.

i ustalonego wynagrodzenia za pracę stanowiącego podstawę wymiaru składek

na ubezpieczenia społeczne w dniu 28 sierpnia 2014 r. wydał zaskarżoną w sprawie decyzję.

Ustalenia faktyczne sprawy Sąd pierwszej instancji poczynił w oparciu o dokumenty z akt osobowych oraz zalegające w aktach ZUS, a także na podstawie zeznań wnioskodawczyni B. W. oraz zeznań zainteresowanych G. K. i S. W. uznając powyższe dowody, zarówno w zakresie dokumentów, jak i osobowych źródeł dowodowych za wiarygodne.

Dokonując oceny prawnej sprawy Sąd I instancji powołał przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zakresie art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 ust. 1 oraz art. 18 i art. 86, a następnie stwierdził, iż organ rentowy nie wykazał, że ustalone na poziomie 6 500 zł wynagrodzenie za pracę dla B. W. jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, a także, że wysokość wynagrodzenia nie nosi cech ekwiwalentności do zakresu i czasokresu wykonywanej przez wnioskodawczynię pracy oraz, że zamiarem stron była chęć uzyskania przez wnioskodawczynię wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W ocenie Sądu Okręgowego warunki umowy o pracę zawartej z B. W. w zakresie wysokości ustalonego wynagrodzenia za pracę, w kontekście zakresu obowiązków i odpowiedzialności odpowiadały cechom wynagrodzenia godziwego i w konsekwencji winny zostać uznane za zgodne z zasadami współzycia społecznego.

W oparciu o poczynione w sprawie ustalenia, dotyczące zakresu obowiązków wnioskodawczyni na zajmowanym stanowisku, posiadanego doświadczenia i umiejętności niezbędnych w tym zakresie, Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, iż brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że zawarta przez B. W. i (...) umowa o pracę zmierzała do obejścia przepisów prawa w rozumieniu art. 58 kc. W ocenie Sądu Okręgowego kwota ustalonego przez strony wynagrodzenia, w przekonaniu Sądu, nie stanowi wynagrodzenia nadmiernego, nieadekwatnego do zakresu obowiązków, na co wskazuje okoliczność, iż pracodawca miał świadomość jak kształtuje się średnio wynagrodzenie osób zajmujących takie stanowisko w branży turystycznej. Ponadto zakres obowiązków wykonywanych przez wnioskodawczynię był szeroki (koordynacja pracy biura, kontakty z klientami, podpisywanie kontraktów dla firmy, prace marketingowe, kontakty z urzędami i księgowością), a ich realizacja miała istotne znaczenie dla funkcjonowania firmy, co w pełni koreluje z wysokością ustalonego wynagrodzenia. Nadto za zatrudnieniem wnioskodawczyni przemawiały kilkuletnie doświadczenie w innym biurze turystycznym oraz zaufanie, gdyż była żoną jednego ze współników. W ocenie Sądu Okręgowego, wynagrodzenie wnioskodawczyni pozostaje zgodne z treścią art. 78 kp, a ustalenie przez ZUS podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne dla w/w w kwocie minimalnej obowiązującej w okresie od grudnia 2013 r. do lutego 2014 r. jest niczym nieuzasadnione i krzywdzące.

Sąd Okręgowy doszedł do konkluzji, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych w toku niniejszego postępowania nie wykazał okoliczności świadczących o tym, że warunki zawartej przez strony umowy o pracę, w szczególności w zakresie wynagrodzenia, naruszały prawo lub zmierzały do jego obejścia.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd pierwszej instancji wskazał, że decyzja organu rentowego nie odpowiada prawu, co prowadziło do jej zmiany i stwierdzenia braku podstaw do uznania nieważności warunków umowy o pracę zawartej przez B. W. z (...) w R. i ustalenia dla wnioskodawczyni podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu tego zatrudnienia w kwocie 6 500 zł.

W podstawie prawnej wydanego orzeczenia Sąd powołał art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Orzeczenie o kosztach Sąd oparł na treści art. 98 kpc oraz § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany organ rentowy, zarzucając orzeczeniu naruszenie:

1. art. 233 § 1 kpc poprzez przyjęcie, że zeznania wnioskodawczyni oraz zainteresowanego przemawiają za uznaniem, że umowa z podstawą wynagrodzenia na poziomie 6.500 zł ustaloną w dniu 18 grudnia 2013 r. z tytułu zatrudnienia B. W. w spółce (...). nie została zawarta w celu uzyskania przez wnioskodawczynię zwiększonych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, podczas gdy wnioskodawczyni od dnia 16 sierpnia 2013 r. do dnia zatrudnienia figurowała jako „osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku”,

2. naruszenie art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez błędne ustalenie dla B. W. podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne od dnia 18 grudnia 2013 r. od kwoty wynagrodzenia ustalonego na podstawie umowy o pracę z dnia 18 grudnia 2013 r.,

3. naruszenie art. 58 § 3 kc w związku z art. 300 kp poprzez nie uznanie, że ustalenie w umowie zawartej przez w/ w rażąco wysokiego wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne nie zostało dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego,

4. naruszenie przepisu art. 8 kp poprzez brak jego interpretacji, że działanie dla uzyskania korzyści z przysługującego prawa jako działanie sprzeczne z prawem nie może korzystać z ochrony tego prawa.

Zakład wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania, względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Zdaniem apelującego, zawarcie umowy o pracę z wnioskodawczynią na specjalnie utworzonym dla niej stanowisku, na którym płatnik składek ani wcześniej, ani później nie zatrudniał innego pracownika, z ustalonym rażąco wysokim wynagrodzeniem za pracę dla wnioskodawczyni na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienia do świadczeń z tytułu macierzyństwa miało na celu uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczeń związanych z chorobą i macierzyństwem, naliczonych od wysokiej podstawy ich wymiaru.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni ustosunkowała się do zarzutów podniesionych w apelacji, podtrzymując dotychczas prezentowane stanowisko w sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu. Zaskarżony wyrok jest bowiem orzeczeniem trafnym i odpowiadającym obowiązującym przepisom prawa.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji.

Kluczową kwestią w punktu widzenia stanowisk stron w przedmiotowej sprawie, wyrażonych w apelacji i odpowiedzi na nią było ustalenie, czy przyjęta w umowie o pracę, zawartej pomiędzy wnioskodawczynią B. W.a spółką (...)wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne B. W., nosiła cechy ekwiwalentności do zakresu i czasokresu wykonywanej przez wnioskodawczynię pracy, czy zamiarem stron z umowy o pracę była chęć uzyskania przez wnioskodawczynię wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego, w konsekwencji czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych zasadnie zakwestionował ustalone wynagrodzenie uznając w świetle okoliczności sprawy, że zostało ono wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego i zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 kc).

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w wyroku z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05 oraz uchwale z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, iż zakład ubezpieczeń Społecznych posiada uprawnienie do dokonania oceny ustalenia wynagrodzenia pracownika z punktu widzenia nadużycia prawa do świadczeń i może zakwestionować jego wysokość, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.). Przepis art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) winien być uzupełniony w ramach systemu prawnego stwierdzeniem, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji. Powyższe oznacza możliwość dokonania oceny ważności

stosownych postanowień zawartej umowy o pracę z punktu widzenia zarówno art. 353¹ k.c. jak i art. 58 § 2 i 3 k.c. w sposób, który nie podważy ponadto reguły swobody umów jak i uwzględni zasady wynikające z treści art. 29 § 1 k.p. dotyczącego określenia samej treści umowy o pracę, art. 13 k.p. regulującego problematykę godziwości wynagrodzenia za pracę, czy wreszcie art. 78 k.p. ustalającego kryteria określenia wysokości wynagrodzenia za pracę.

Ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p.) (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 sierpnia 89/05, III UK 89/05).

Dokonując oceny warunków zawartej przez wnioskodawczynię z firmą(...) umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia ustalonego na poziomie 6.500 zł, należy stwierdzić za Sądem pierwszej instancji, że brak jest podstaw do uznania, aby przedmiotowe warunki naruszały prawo lub zmierzały do jego obejścia. Podkreślić należy, że to na organie rentowym spoczywał ciężar wykazania, że takie okoliczności faktycznie w sprawie wystąpiły. ZUS jest bowiem stroną postępowania (art. 477¹⁰ § 1 kpc), która, jak każda strona procesu, jest zobligowana do wykazania twierdzeń, z których wywodzi skutki prawne (art. 232 kpc). Powinien więc przejawiać odpowiednią aktywność dowodową, w przeciwnym razie ponosi negatywne skutki prawne swej bierności, polegające zwłaszcza na zmianie wydanej decyzji, czy oddaleniu wniesionego środka zaskarżenia. Tymczasem w sprawie pozwany nie wnioskował o przeprowadzenie żadnych dowodów na sporną okoliczność, dotyczącą nadmiernej wysokości wynagrodzenia wnioskodawczyni. To jest dla ustalenia, że przekraczało ono średnią wysokość wynagrodzenia obowiązującą na rynku dla stanowiska kierownika biura oraz nie było adekwatne do zakresu obowiązków powierzonych w umowie o pracę. Twierdzenia pozwanego w tym zakresie nie znalazły poparcia w materiale dowodowym sprawy.

W świetle dowodów przeprowadzonych przed Sądem pierwszej instancji należy też uznać, że ZUS nie wykazał żadnej podstawy uzasadniającej ustalenie wynagrodzenia wnioskodawczyni w kwocie minimalnego wynagrodzenia oraz, że jest ono ekwiwalentne do zakresu i charakteru pracy, odpowiada kwalifikacjom wnioskodawczyni i jest w danych okolicznościach wynagrodzeniem godziwym i współmiernym. W ocenie Sądu, określona przez ZUS kwota wynagrodzenia na poziomie minimalnym jest dowolna, arbitralna, nie znajduje potwierdzenia w dowodach.

Przeprowadzone natomiast przez Sąd pierwszej instancji postępowanie dowodowe, w szczególności w zakresie osobowych źródeł dowodowych, na okoliczność warunków zatrudnienia B. W., okoliczności wykonywania pracy, nałożonych obowiązków, czy też posiadanych kwalifikacji pozwala na przyjęcie, że w sprawie nie wystąpiły okoliczności uzasadniające ingerencję organu rentowego w wysokość ustalonego umownie przez strony wynagrodzenia. Postępowanie to wykazało, że na wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni miały wpływ nie tylko zakres i rodzaj obowiązków, ale również posiadane przez ubezpieczoną wykształcenie i kwalifikacje oraz samodzielne stanowisko, z którym związana była większa odpowiedzialność, zarówno za działania swoje, jak i podległego pracownika. B. W. jako pracownik posiadała przymioty istotne dla jej pracodawcy tj. odpowiednią wiedzę z tytułu posiadanego wykształcenia, jak i doświadczenie zdobyte w trakcie zatrudnienia w biurze turystycznym (...), ukończyła nadto specjalistyczne szkolenie oraz kurs języka angielskiego. Zakres powierzonych jej obowiązków był bardzo szeroki, a ich wykonywanie wymagało posiadania odpowiednich kompetencji i kwalifikacji, którymi legitymowała się wnioskodawczyni, a także dyspozycyjności i zaangażowania. W świetle prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego, swoje obowiązki wnioskodawczyni realizowała należycie, wykonywała je także poza zwykłymi godzinami pracy. Powyższe okoliczności w ocenie Sądu Apelacyjnego świadczą o tym, że wynagrodzenie wnioskodawczyni ustalone w umowie o pracę było adekwatne do zakresu jej obowiązków i nie było rażąco wygórowane, jest ono godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Na powyższą ocenę nie wpływa okoliczność, że na czas nieobecności wnioskodawczyni w pracy nie zatrudniono nowego pracownika, a dotychczasowe obowiązki przejęli współpracownicy. Zważyć bowiem należy, że z uwagi na rodzinne relacje łączące ją z jednym ze współników spółki (...) była ona dla pracodawcy osobą godną zaufania, co uzasadniało brak zatrudnienia osoby postronnej na jej zastępstwo. Podkreślić nadto należy, że na rozprawie apelacyjnej wnioskodawczyni oświadczyła, że będzie kontynuować zatrudnienie w przedmiotowej spółce.

Nie sposób zatem w tym zakresie uznać zawartej przez strony umowy za nieważną przy zastosowaniu treści art. 58 § 3 k.c. (podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 roku w sprawie sygn. akt I UK 302/13 opublikowanym w Lex nr 1503234). Także przywoływany przez apelujący organ rentowy fakt zatrudnienia w spółce jeszcze jednego pracownika z wynagrodzeniem znacznie niższym nie stanowi, iż zawarcie na wskazanych warunkach umowy o pracę było wynikiem chęci uzyskania przez wnioskodawczynię odpowiednio wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Wysokość umówionego wynagrodzenia wnioskodawczyni była bowiem odzwierciedleniem posiadanych kwalifikacji i doświadczenia, a także zakresu nałożonych w umowie obowiązków i odpowiedzialności, odpowiadało rodzajowi, ilości wartości wykonywanej pracy, co koresponduje z treścią art. 13 i 78 § 1 kp). Tym samym Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, że warunki umowy w zakresie ustalonego wynagrodzenia były właściwe, odpowiadały cechom wynagrodzenia godziwego i w konsekwencji winny być uznane za zgodne z zasadami współżycia społecznego. Uznać więc należy, że zgłoszone zarzuty naruszenia reguł określonych w art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 kp, jak i art. 8 k.p., jako chybione w sprawie nie mogą spowodować oczekiwanego przez apelującego efektu procesowego.

W świetle powyższego prezentowane w sprawie stanowisko organu rentowego dotyczące podważania wysokości wynagrodzenia ustalonego dla ubezpieczanej jako nienoszącego cech ekwiwalentności do zakresu i czasokresu wykonywanej pracy jest nieuzasadnione. Również twierdzenia organu rentowego, że celem ustalenia wynagrodzenia w określonej wysokości było dążenie do osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń są bezpodstawne. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest bowiem legalnym celem zawierania umów o pracę a co więcej może być nawet głównym motywem nawiązania stosunku pracy. Podobnie takiego zarzutu nie można postawić umowie o pracę spełniającej wymogi z art. 22 kp. Wzajemne, nawet krótkotrwałe, wykonywanie przez pracownika i pracodawcę obowiązków wynikających z nawiązanej umowy o pracę wskazuje na to, iż cel tej umowy został zrealizowany zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2006 r. I UK 337/05 Wokanda 2006 Nr 12, poz. 29). Powyższe można przełożyć również na warunki umowy o pracę.

W kontekście powyższego Sąd pierwszej instancji nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów przyjmując w konsekwencji, że umowa o pracę z podstawą wynagrodzenia na poziomie 6.500 zł nie została zawarta w celu uzyskania przez wnioskodawczynię zwiększonych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W ocenie Sądu Apelacyjnego, dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów nie jest oceną dowolną, a mieszczącą się w granicach swobodnej oceny dowodów, w rozumieniu art. 233 kpc. Granice te wyznaczają w szczególności obowiązek wyprowadzenia przez sąd z zebranego materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd I instancji została przeprowadzona w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny. Sąd ten wskazał, które dowody przemawiają za przyjętym stanowiskiem Sądu i dlatego daje im wiarę. Ocena Sądu tworzy spójną logiczną całość, znajdującą oparcie w zebranych materiale dowodowym, zasługując tym samym na jej uwzględnienie przez Sąd II instancji. Brak jest więc jakiegokolwiek uzasadnienia dla zgłaszanego w apelacji zarzutu naruszenia prawa procesowego, a to art. 233 § 1 kpc.

Nie zasługuje na uwzględnienie podnoszony przez pozwanego organ rentowy zarzut naruszenia art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis ten określa bowiem podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy, a więc osób prowadzących pozarolniczą działalność oraz osób z nimi współpracujących. Wnioskodawczyni nie jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, ani też osobą z nią współpracującą, a więc powołany przepis nie ma w sprawie zastosowania.

Konkludując, Sąd Apelacyjny uznał wydane w sprawie rozstrzygnięcie za trafne i poprzedzone prawidłowymi ustaleniami. Z powyższych przyczyn apelacja pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - jako nieuzasadniona - podlega oddaleniu, na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu
(t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 461 j.t.).